

Rad primljen: 16.10.2024.
Rad prihvaćen: 14.11.2024.
UDK: 351.861:316(082)(049.32)
351.861:33(082)(049.32)
Pregledni rad

OSVRT NA TEMATSKI ZBORNIK "SECURITY CHALLENGES OF MODERN SOCIETY: DILEMMAS AND IMPLICATIONS"

Rezime: Tematski zbornik "Security Challenges of Modern Society: Dilemmas and Implications" pruža sveobuhvatan uvid u ključne bezbednosne izazove savremenog društva kroz analizu globalnih, tehnoloških, društvenih i ekonomskih pitanja. Kroz radove organizovane u pet tematskih celina, autori razmatraju multidisciplinarne aspekte bezbednosti, ukazujući na aktuelne probleme i potencijalna rešenja. Urednik monografije je prof. dr Dejan Dašić, a Izdavači monografije su: Fakultet za pravo, bezbednost i menadžment „Konstantin Veliki“, Niš Univerzitet „Union - Nikola Tesla“, Beograd i Nezavisni univerzitet Banja Luka, Fakultet bezbednosti i zaštite. Zbornik je objavljena 2022. godine.

Ključne reči: Sigurnost, Marketinške aktivnosti, Sportska industrija, Stabilnost, Upravljanje rizicima.

Uvod

Bezbednost, u svim svojim oblicima i kontekstima, predstavlja jednu od najvažnijih tema savremenog društva. U eri globalizacije i tehnološke revolucije, pojam bezbednosti dobija nove dimenzije i suočava se sa izazovima bez presedana. Monografija "*Security Challenges of Modern Society: Dilemmas and Implications*" nastoji da pruži sveobuhvatan pregled ovih izazova, osvetljavajući ključne aspekte bezbednosti kroz pet tematskih oblasti: globalno upravljanje bezbednošću, informaciona tehnologija, pandemija COVID-19, ekonomski i održivi razvoj, te bezbednost u sportu.

Savremeni bezbednosni problemi se ne mogu više posmatrati izolovano. Geopolitičke tenzije, poput sukoba u Ukrajini, pandemija COVID-19, energetska nesigurnost i ekonomske turbulencije, naglašavaju potrebu za interdisciplinarnim pristupom i globalnom saradnjom. Osim tradicionalnih vojnih pretnji, sve značajniju ulogu igraju nevojni faktori, poput sajber kriminala, migracionih tokova, klimatskih promena i kršenja ljudskih prava. U tom kontekstu, monografija okuplja eksperte iz različitih oblasti, koji svojim radovima nude kako analitičke, tako i praktične uvide u složenost ovih problema.

⁵⁹ PhD, jagodina060@gmail.com

Radovi u ovoj monografiji istražuju ključne teme koje oblikuju savremeni svet. U prvoj sekciji razmatraju se globalni izazovi upravljanja bezbednošću, uključujući političke rizike, medijsku manipulaciju u oružanim sukobima i energetske krize. Ova pitanja reflektuju globalne tendencije u kojima su bezbednost i geopolitika neraskidivo povezane. U drugoj sekciji, fokus je na informacionim tehnologijama i sajber bezbednosti, gde autori istražuju pravne i tehničke aspekte zaštite podataka, izazove u ICT sektoru i rastući problem pranja novca kroz elektronske sisteme.

Treća sekcija posvećena je uticaju pandemije COVID-19 na bezbednost i društvo. Pandemija je, kao globalna kriza, ukazala na slabosti zdravstvenih sistema, promenila potrošačke navike i naglasila značaj fleksibilnosti u svim sektorima. Ekonomski i održivi razvoj, kao teme četvrte sekcije, razmatraju se u kontekstu digitalizacije, upravljanja prirodnim resursima i percepcije rizika kod novih generacija potrošača. Na kraju, peta sekcija bavi se specifičnim izazovima bezbednosti u sportu, uključujući sigurnost sportskih takmičenja i njihovu povezanost sa marketingom i ekonomijom.

Ono što ovu monografiju čini posebnim jeste njena multidisciplinarnost i međunarodni karakter. Radovi okupljenih autora dolaze iz 13 zemalja i predstavljaju širok spektar perspektiva, što doprinosi sveobuhvatnosti i relevantnosti analiziranih tema. Osim toga, svaki rad je prošao rigorozne naučne recenzije, što garantuje visoki nivo kvaliteta i naučne pouzdanosti.

U vremenu kada se svet suočava sa sve kompleksnijim pretnjama i krizama, ova monografija nudi dragocen doprinos razumevanju savremenih bezbednosnih izazova. Cilj ovog zbornika nije samo da analizira postojeće probleme, već i da pruži konkretne preporuke za njihovo rešavanje, osnažujući kako akademsku zajednicu, tako i praktičare i donosioce odluka. U tom smislu, ovo delo ne samo da doprinosi naučnoj debati, već i služi kao vodič za praktične akcije u cilju unapređenja globalne i lokalne bezbednosti.

Globalni izazovi upravljanja bezbednošću

Efikasna interkulturalna komunikacija nije samo tehnički proces prevođenja već i ključni element u očuvanju nacionalne bezbednosti i promovisanja ljudskih prava. Razumevanje i poštovanje kulturnih razlika može značajno doprineti stvaranju bezbednijeg i inkluzivnijeg društva (Dašić, Kostadinović, Alla, 2023; Dašić, Vučić, Turčinović, Tošić, 2023; Ličen, S. (2023; Zolak, 2024). Rad Elene Nikolajové Kupferschmidtové pod nazivom *Efikasna interkulturalna komunikacija sa državljanima trećih zemalja kao način unapređenja nacionalne bezbednosti* bavi se značajem jezičke asistencije u procesu migracija unutar EU. Autorka istražuje izazove u pružanju profesionalnih prevodilačkih i interpretativnih usluga, posebno u slučajevima manje rasprostranjenih jezika. Rad je imao za cilj da istakne kako efikasna komunikacija doprinosi prikupljanju relevantnih podataka, što je ključno za nacionalnu bezbednost, ali i za poštovanje osnovnih ljudskih prava. Zaključci ukazuju na potrebu za

unifikacijom pristupa jezičkoj asistenciji u EU, što bi značajno unapredilo efikasnost u prevenciji kriminala i terorizma.

Mediji i sport čine neraskidivu vezu koja oblikuje savremeno društvo. Kroz različite medijske platforme, sport postaje dostupan širokoj publici, prelazeći lokalne i nacionalne granice (Drulević, et al., 2024). Istovremeno, mediji igraju ključnu ulogu u promociji sportskih događaja, stvaranju idola i privlačenju sponzora, čime direktno utiču na razvoj sporta (Cvejić, et al., 2024).

Mediji, kao moćan alat strateške komunikacije, igraju ključnu ulogu u oružanim sukobima. Oni se koriste za oblikovanje javnog mnjenja, širenje propagande, legitimizaciju vojnih operacija i uticanje na percepciju sukoba, kako na domaćem tako i na međunarodnom nivou (Dašić, 2022). Kroz kontrolu informacija i plasiranje određenih narativa, mediji omogućavaju političkim i vojnim akterima da upravljaju krizama, opravdaju svoje postupke i mobilišu podršku. U oružanim sukobima, mediji postaju sredstvo ne samo informisanja već i manipulacije, igrajući centralnu ulogu u definisanju stvarnosti sukoba za različite ciljne grupe (Dašić, G., 2023). Rad Miroslava Mitrovića i Nenada Perića *Mediji kao instrument strateške komunikacije u oružanim sukobima* analizira ulogu medija u oblikovanju javnog mnjenja tokom sukoba, koristeći NATO agresiju na SRJ 1999. godine kao studiju slučaja. Cilj rada bio je da se istraže mehanizmi kroz koje politički akteri koriste medije za manipulaciju informacijama, legitimizaciju vojnih intervencija i oblikovanje međunarodne politike. Zaključeno je da su mediji ključni alat za stratešku komunikaciju u savremenim sukobima, često služeći kao sredstvo geopolitičkih interesa.

Politički rizik predstavlja značajan faktor pretnje globalnoj bezbednosti, jer se odnosi na nestabilnosti i nepredvidive promene u političkim sistemima koje mogu izazvati konflikte, ekonomske krize i regionalne poremećaje. Ovaj rizik često uključuje promene u vlasti, političke nemire, korupciju, sankcije ili ratne sukobe, što utiče na međunarodne odnose i stabilnost. Politički rizik posebno ugrožava poslovanje multinacionalnih kompanija, ali i bezbednosne strategije država, naglašavajući potrebu za stalnim praćenjem i prilagođavanjem globalnim političkim tokovima. Rad Radomira Stojkovića i Slađana Milosavljevića *Politički rizik kao faktor pretnje globalnoj bezbednosti* bavi se analizom dimenzija političkog rizika i njegovim uticajem na međunarodne odnose i poslovanje multinacionalnih kompanija. Autori su istražili kako nestabilni politički sistemi i nepredvidive promene u politici ugrožavaju globalni poredak. Zaključci rada ističu da je procena političkog rizika od ključne važnosti za strateško planiranje i donošenje odluka u savremenom poslovanju.

Od 1. januara 2025. godine, Evropska unija uvodi zabranu uvoza nafte i gasa iz Rusije, što će imati značajne posledice za Srbiju, koja je u velikoj meri zavisna od ruskih energetske izvora. Ovaj korak EU, kao odgovor na geopolitičke tenzije izazvane ruskom invazijom na Ukrajinu, stvara ozbiljne izazove za Srbiju, koja je i dalje povezano sa ruskim energetske sektorom, posebno u

oblasti snabdevanja prirodnim gasom i naftom. Rad Milana Veselinovića i Marije Paunović pod nazivom *Izazovi energetske diverzifikacije i gasna kriza u EU* fokusira se na zavisnost Evropske unije od uvoza prirodnog gasa. Rad je imao za cilj da analizira posledice energetske zavisnosti i da istraži potencijalna rešenja kroz diversifikaciju izvora energije. Zaključeno je da energetska bezbednost zahteva zajedničke strategije i smanjenje zavisnosti od dominantnih izvoznika, poput Rusije. Problem uvoza gasa i nafte iz Rusije u Srbiju od 1. januara 2025. godine stavlja Srbiju pred velike izazove. Iako postoje potencijali za diverzifikaciju izvora energije, potrebna su značajna ulaganja i dugoročne strategije kako bi se osigurala energetska sigurnost i ekonomska stabilnost. Rešenja kao što su razvoj infrastrukturnih projekata, jačanje regionalne saradnje i prelazak na obnovljive izvore energije predstavljaju ključne smernice za budućnost.

Rad Dragomira Keserovića i Maje Glamočanin *Ulazak Zapadnog Balkana u Evropsku uniju: izvesnost ili zabluda?* bavi se političkim i institucionalnim izazovima u procesu evropskih integracija. Cilj rada bio je da se prikažu ključne prepreke i dugoročne posledice politike proširenja EU. Zaključci ukazuju na složenost integracionog procesa i na potrebu za jasnijim strategijama i većom podrškom regionu.

Bezbednost i informaciona tehnologija

Rad Olge Zorić i Stephana U. Breua *Implikacije pozitivne legislative na ICT bezbednost u Republici Srbiji* istražuje zakonodavni okvir i njegovu ulogu u zaštiti informacionih sistema. Autori su imali za cilj da prikažu kako usklađivanje zakona sa savremenim bezbednosnim standardima može doprineti otpornosti korporativnog sektora. Zaključeno je da je neophodno razvijati korporativnu kulturu bezbednosti i planove za kontinuitet poslovanja.

Sajber bezbednost i pravni izazovi upravljanja podacima odnose se na zaštitu digitalnih informacija i podataka od pretnji kao što su hakovanje, krađa identiteta, i cyber napadi, kao i na regulaciju i zaštitu prava koja se odnose na te podatke. Rad Albana Koçija *Sajber bezbednost i pravni izazovi upravljanja podacima u Albaniji* bavi se zakonodavnim i tehničkim problemima u digitalizaciji i zaštiti podataka. Cilj rada bio je da se prikažu slabosti trenutnog sistema i predlože mere za unapređenje sajber bezbednosti. Zaključeno je da je potrebno ojačati pravni okvir i tehničke kapacitete. Sajber bezbednost i upravljanje podacima predstavljaju ključne aspekte modernog društva. Potrebno je razvijati tehnologije zaštite, ali i uskladiti ih sa odgovarajućim pravnim okvirima kako bi se obezbedila sigurnost i privatnost u digitalnom svetu.

Elektronska plaćanja, koja uključuju online transakcije, mobilna plaćanja i digitalne valute, postala su ključni element savremenog finansijskog sistema (Stanković, Dašić, 2023; Stanković, et al., 2023). Međutim, njihov rapidan razvoj i šira primena donose nove izazove u pogledu zaštite od

kriminalnih aktivnosti, posebno kada je reč o pranju novca. Pranje novca je proces kroz koji se nelegalno stečena sredstva „očiste“ kako bi se stvorio izgled da potiču iz zakonitih izvora.

Elektronski sistemi plaćanja omogućavaju brzu, anonimnu i često globalnu razmenu novca, što ih čini pogodnim za nezakonite aktivnosti (Vlajković, 2023; Jović, et al., 2024). Korišćenje online platformi za plaćanje, kriptovaluta i drugih digitalnih instrumenata omogućava pranje novca na način koji je teže pratiti nego kod tradicionalnih, fizičkih transakcija. Ovo stvara složenije izazove za regulatorne organe i finansijske institucije u njihovim naporima da spreče pranje novca. Rad Ivana Matejića i Mihaila Ćurčića *Uloga elektronskih plaćanja u pranju novca* fokusira se na zloupotrebu elektronskih sistema i kriptovaluta. Cilj rada bio je da se identifikuju trendovi u pranju novca i predlože strategije za prevenciju. Zaključeno je da je regulacija elektronskih plaćanja ključna za finansijsku bezbednost.

Bezbednost i pandemija COVID-19

Pandemija COVID-19, koja je zahvatila globalne razmere, imala je dubok uticaj na sve sfere društva, uključujući ekonomiju, zdravstvo i obrazovanje, a posebno na ruralna područja. Iako ruralna područja nisu bila direktno pogođena pandemijom u smislu visoke stope zaraženosti, njihove ekonomije i društvene strukture doživele su značajne promene. Zatvaranje granica, smanjenje mobilnosti, prekid snabdevanja i ograničenja u poslovanju ostavili su traga na sektore poput poljoprivrede, malih preduzetništava i turizma, koji čine osnovu ruralne ekonomije (Dašić, Tošić, Deletić, 2020). Rad Inne Koblianske *Razvoj ruralnih područja u eri pandemije: trendovi istraživanja i uvidi* bavi se uticajem pandemije COVID-19 na ruralni razvoj. Autorka analizira promene u prioritetima ruralnih zajednica i prilagođavanje lokalnih politika. Cilj rada bio je da se prikažu izazovi s kojima se ruralne zajednice suočavaju i kako su se adaptirale u kriznim situacijama. Zaključeno je da je pandemija ubrzala digitalizaciju, ali i naglasila potrebu za većim ulaganjem u ruralnu infrastrukturu i održive prakse.

Rad Borisa Siljkovića i Predraga Terzića *Bezbednost ličnih finansija i potrošnja tokom pandemije COVID-19* istražuje kako su pandemijske mere i neizvesnosti uticale na potrošačke navike. Cilj rada bio je da se analiziraju promene u stilovima potrošnje i strategije za očuvanje finansijske stabilnosti. Zaključci pokazuju da su potrošači tokom pandemije postali oprezniji, fokusirajući se na osnovne potrebe i štednju.

Rad Momira Jovanovića i Mojsija Radovića *Sigurnost neurohirurških pacijenata i zdravstvenih radnika tokom pandemije COVID-19* bavi se izazovima sa kojima su se suočili zdravstveni radnici i pacijenti u neurohirurškim odeljenjima. Cilj rada bio je da se prikažu konkretni primeri dobre prakse i prilagođavanja zdravstvenih ustanova u uslovima pandemije.

Zaključeno je da je fleksibilnost u organizaciji i kontinuirana edukacija ključ za prevazilaženje kriznih situacija u zdravstvu.

Ekonomsko okruženje i održivi razvoj

Sport je odavno prepoznat kao značajan društveni, kulturni i ekonomski fenomen koji utiče na mnoge aspekte života pojedinaca i zajednica. Međutim, u savremenom dobu, razvoj sporta sve više zavisi od šireg ekonomskog okruženja i principa održivog razvoja (Vitković, 2024). Ekonomski faktori, kao što su ulaganja u sportsku infrastrukturu, sponzorstva i prihodi od medijskih prava, predstavljaju ključne elemente koji omogućavaju napredak sportskih aktivnosti na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou (Pavlović, et al., 2024).

Sa druge strane, održivi razvoj postaje nezaobilazan koncept u svim oblastima društvenog delovanja, uključujući i sport. Integracija održivih praksi, poput energetski efikasnih objekata, društveno odgovornih aktivnosti i promocije zdravih stilova života, ne samo da doprinosi očuvanju resursa za buduće generacije, već i unapređuje društvenu i ekonomsku vrednost sporta.

Rad Tomislava Sudarevića i Milana Brkljača *Percepcija rizika milenijalaca kao odrednica namere korišćenja usluga deljenja vožnje* bavi se ponašanjem potrošača u ekonomiji deljenja, s posebnim fokusom na milenijalce. Cilj rada bio je da se ispita kako milenijalci percipiraju rizike i kako to utiče na njihovo donošenje odluka. Zaključeno je da poverenje u platforme i transparentnost procesa značajno utiču na njihovu spremnost za korišćenje ovih usluga.

Rad Nebojše Denića i Milana Mišića *Kvalitet podataka i informacija u funkciji poslovanja* istražuje kako kvalitet informacija utiče na donošenje poslovnih odluka. Cilj rada bio je da se analiziraju alati i sistemi koji podržavaju upravljanje podacima. Zaključci ukazuju na važnost preciznih i pouzdanih informacija za donošenje strateških odluka, posebno u kriznim situacijama.

Rad Gorana Babića i Milovana Vukovića *Integrirano upravljanje rečnim slivovima radi unapređenja ekološke bezbednosti* bavi se održivim upravljanjem vodnim resursima, s posebnim osvrtom na sliv reke Tise. Cilj rada bio je da se prikaže značaj interdisciplinarnog pristupa u očuvanju prirodnih resursa. Zaključeno je da integrirano upravljanje vodama doprinosi i ekološkoj sigurnosti i održivom razvoju.

Bezbednost u sportu

Upravljanje bezbednošću sportskih takmičenja predstavlja ključnu komponentu organizacije i sprovođenja sportskih događaja, s obzirom na povećane rizike koji mogu nastati tokom ovih manifestacija. S obzirom na globalnu popularnost sportskih događaja (Ratković, Dašić, 2018) i okupljanje velikog broja ljudi,

bezbednost postaje prioritet, kako bi se osigurala zaštita učesnika, publike, medija i svih drugih uključenih strana.

Sportsku industriju karakteriše visok nivo organizacije, dok su izazovi sa kojima se suočava upravljanje bezbednošću raznoliki i obuhvataju fizičke, psihološke i tehničke aspekte. Od obezbeđenja sportskih objekata, kontrole ulaza, prevencije nasilja, do zaštite od potencijalnih terorističkih pretnji i pandemijskih rizika, svaki aspekt takmičenja zahteva pažljivo planiranje i implementaciju strategija.

U poslednjim godinama, sa povećanjem broja velikih međunarodnih takmičenja, sigurnosni protokoli su postali još kompleksniji. To uključuje saradnju sa policijom, privatnim obezbeđenjem, medicinskim timovima i mnogim drugim institucijama. Takođe, uvođenje tehnologija kao što su video-nadzor, biometrijska identifikacija i sofisticirani sistemi za praćenje ponašanja publike doprinosi unapređenju bezbednosnih procedura.

Upravljanje bezbednošću na sportskim takmičenjima ne obuhvata samo fizičke pretnje, već i emocionalnu i psihološku sigurnost svih učesnika (Dašić, Ratković, 2022; Daišć, Gavrilović, 2023). Cilj je omogućiti da sport ostane pozitivan, inkluzivan i bezbedan ambijent za sve. Rad Igora Radoševića i Ane Gavrilović *Upravljanje bezbednošću sportskih takmičenja* bavi se metodologijama i praksama koje osiguravaju bezbednost učesnika i gledalaca na sportskim događajima. Cilj rada bio je da se istraže izazovi u upravljanju bezbednošću, uključujući upotrebu digitalnih tehnologija i kontrolu mase. Zaključeno je da bezbednosni protokoli moraju biti stalno unapređivani kako bi odgovorili na nove pretnje i rizike.

Rad Zorana Mašića i Marka Begovića *Bezbednost i sigurnost u sportu u kontekstu teorije sporta* istražuje teorijske aspekte sigurnosti u sportu, povezujući ih s praktičnim primerima. Cilj rada bio je da se analiziraju koncepti bezbednosti iz perspektive sportske teorije. Zaključci rada ukazuju na važnost integracije teorijskih i praktičnih znanja u unapređenju sigurnosnih standarda.

Integracija teorijskih i praktičnih znanja u unapređenju sigurnosnih standarda je ključna jer omogućava sveobuhvatan pristup rešavanju sigurnosnih izazova, koji često zahtevaju balans između apstraktnih principa i konkretnih, realnih situacija (Mašić, Mihajlović, 2024).

1. **Teorijska znanja** pružaju osnovne smernice i principe koji se primenjuju u različitim sigurnosnim kontekstima. Ona uključuju razumevanje zakona, regulativa, sigurnosnih protokola i strategija, kao i analizu potencijalnih pretnji i ranjivosti. Teorija omogućava razvoj metodologija koje mogu poslužiti kao osnov za izradu sigurnosnih politika i planova.
2. **Praktična znanja** su neophodna kako bi se teorijski principi implementirali u stvarnom svetu. Ona uključuju konkretna iskustva, studije slučaja, tehniku upravljanja krizama, rad sa timovima za

obezbeđenje, kao i testiranje sigurnosnih sistema u realnim uslovima. Praktična znanja omogućavaju prilagodbu teorije na specifične izazove i dinamiku svakog pojedinačnog događaja.

Kombinovanjem oba aspekta, organizacije mogu bolje prepoznati potencijalne sigurnosne pretnje i razviti efikasne strategije za njihovo sprečavanje i upravljanje (Dašić, Jeličić, G2016).. Na primer, teorijska znanja o kriznim menadžmentima mogu se koristiti da se razviju protokoli, dok će praktična iskustva tokom testiranja tih protokola pomoći u njihovoj optimizaciji (Vuković, et al., 2023). Integracija ove dve dimenzije doprinosi stabilnijim, pouzdanim i fleksibilnim sigurnosnim sistemima koji mogu brže i efikasnije odgovarati na izazove i promene u okolnostima (Mašić, Begović, 2023; Mihić, et al., 2023).

Rad Dejana Dašića i Milijanke Ratković *Bezbednost na sportskim događajima kao uslov za primenu marketinškog potencijala* istražuje povezanost između bezbednosti i uspešne realizacije marketinških kampanja. Cilj rada bio je da se pokaže kako sigurnost doprinosi većem angažmanu publike i sponzora. Stabilni i sigurni uslovi predstavljaju osnovni preduslov za uspeh marketinških aktivnosti u sportu iz nekoliko ključnih razloga:

1. **Poverenje potrošača i sponzora:** Stabilni i sigurni uslovi, bilo u smislu fizičke sigurnosti tokom sportskih događaja ili u vezi sa finansijskom i operativnom stabilnošću organizacija, stvaraju poverenje među potrošačima, sponzorima i partnerima. Kada su uslovi stabilni, investitori i brendovi su voljniji da se uključe u sponzorstva i promocije, jer znaju da neće doći do iznenadnih prekida ili nepredvidivih rizika koji bi mogli ugroziti njihove interese.
2. **Kontinuiranost i predvidljivost:** Stabilnost omogućava predvidljivost u planiranju marketinških kampanja. Marketinške aktivnosti često zahtevaju dugoročne planove i strategije, a sigurnost u vezi sa održavanjem stabilnih uslova tokom sportskih događaja (kao što su takmičenja, utakmice ili promocije) čini da ti planovi budu ostvarivi. Na primer, bezbednost i stabilnost u organizaciji događaja smanjuju rizik od neplaniranih prekida, što omogućava brendovima da se uspešno povežu sa potrošačima i izgrade trajnu vrednost.
3. **Pozitivan imidž i reputacija:** U stabilnim i sigurnim uslovima, kako organizatori događaja tako i sportisti, brendovi i kompanije mogu izgraditi pozitivan imidž. Kroz pažljivo upravljanje sigurnosnim pitanjima i postizanje stabilnosti, sport organizacije pokazuju odgovornost i brigu za dobrobit svojih učesnika i publike. Ovaj imidž povećava atraktivnost sportskih aktivnosti kao marketinške platforme i privlači veći broj sponzora i potrošača.

4. **Uključenost publike:** Stabilni i sigurni uslovi stvaraju bolje okruženje za angažovanje publike. Publika koja se oseća sigurno i koja ima poverenja u organizaciju događaja je sklonija da bude aktivno uključena, bilo da se radi o fizičkom prisustvu na događajima ili o angažmanu putem digitalnih kanala. Veće angažovanje publike doprinosi uspehu marketinških aktivnosti, jer omogućava veći doseg i efektivnost kampanja.
5. **Izbegavanje kriznih situacija:** Bezbednost i stabilnost pomažu u smanjenju rizika od kriznih situacija koje mogu negativno uticati na reputaciju i marketinške aktivnosti. Na primer, nesreće, nasilje, ili bilo kakve sigurnosne pretnje tokom sportskih događaja mogu narušiti imidž organizatora i sponzora, kao i uticati na interes potrošača. U stabilnim i sigurnim uslovima, ovakvi rizici su minimizirani.

Zaključak

Monografija *Security Challenges of Modern Society: Dilemmas and Implications* uspešno objedinjuje istraživanja različitih dimenzija bezbednosti u savremenom društvu. Kroz 28 radova, autori nude multidisciplinarnu uvide u složene izazove i pružaju smernice za njihovo rešavanje. Kvalitet radova odražava visok nivo stručnosti i istraživačke posvećenosti, dok se teme protežu od globalnih pretnji, preko tehnoloških inovacija, do pitanja pandemije i sporta.

Jedan od ključnih doprinosa ove monografije je isticanje međusobne povezanosti problema u različitim sektorima (Dašić, 2023). Na primer, radovi u vezi sa pandemijom COVID-19 pokazuju kako su zdravstveni, ekonomski i društveni izazovi međusobno uslovljeni. Slično tome, teme iz oblasti sajber bezbednosti i upravljanja podacima ističu značaj tehnološke otpornosti u savremenom poslovanju i međunarodnim odnosima.

Zbornik je vredan resurs za istraživače, stručnjake i donosiocce odluka, pružajući ne samo analize trenutnog stanja već i konkretne preporuke za unapređenje globalne i lokalne bezbednosti. Njegova multidisciplinarna struktura i međunarodna perspektiva čine ga značajnim doprinosom u razumevanju i rešavanju savremenih bezbednosnih izazova.

Literatura

1. Cvejić, J., Mihajlović, N., & Durlević, M. (2024). Influence of media on the popularization of combat sports. *Sporticopedia - SMB*, 2(1), 195-204. <https://doi.org/10.58984/smbic240201195>
2. Durlević, S., Marković Obrenov, I., & Mihajlović, N. (2024). The role and impact of media in the popularization of sports. *Sporticopedia - SMB*, 2(1), 213-222. <https://doi.org/10.58984/smbic240201213d>

3. Dašić, D., & Jeličić, G. (2016). Marketing of personality and/or sportsmen personal branding. *SPORTS, MEDIA AND BUSINESS*, 2(2), 51–57. Retrieved from <https://www.smb.edu.rs/index.php/smb/article/view/90>
4. Dašić, D., Ratković, M. (2022) Safety at sports events as a condition for the implementation of marketing potential. In: Dašić, D. (ed) International Thematic Monograph *Security aspects of modern society - implications and possibilities*, Faculty of Law, Security and Management Nis, Serbia Faculty of Security Banja Luka, Belgrade Institute for the Humanities and Social Inquiry (BIHSI), Serbia; pp.495-512.
5. Dašić, S., Gavrilović, A., (2023) Sports events in the function of sports tourism development and destination branding. In: Vuk Bevanda, Snežana Štetić (eds) 6th International Thematic Monograph *Modern Management Tools and Economy of Tourism Sector in Present Era*. UDEKOM, 287 - 302 <https://doi.org/10.31410/tmt.2022-2023.287>
6. Dašić, D. R., Tošić, M. Z., Deletić, V. (2020). The impact of the COVID-19 pandemic on the advertising and sponsorship industry in sport. *Bizinfo (Blace)*, 11(2), 105-116. DOI: [10.5937/bizinfo2002105D](https://doi.org/10.5937/bizinfo2002105D)
7. Dašić, D. (2022) Savremeni film u funkciji propagande i revizije istorije. *Baština*, Vol. 32, br. 57. 117-130, DOI: [10.5937/bastina32-36106](https://doi.org/10.5937/bastina32-36106)
8. Dašić D., Kostadinović G.,& Alla K. (2023) Market research as a function of marketing development in sports. In: Dašić, D. (ed) First international scientific conference *SPORTICOPEdia - SMB2023*, Faculty of sport University „Union – Nikola Tesla“Belgrade, SERBIA, 273 - 284.- DOI: <https://doi.org/10.58984/smbic2301273d>
9. Dašić, D., Vučić, V., Turčinović, Ž., Tošić, M. (2023) Digital marketing - marketing opportunities and the power of virtual consumers. . *Economics of Agriculture*, Vol 70, бр. 4,- 1187- 1199. [doi:10.59267/ekoPolj23041187D](https://doi.org/10.59267/ekoPolj23041187D)
10. Dašić, D. (2023) Biographical method in research in sports. *Ekonomski signali: poslovni magazin*, 18(1), 53-67. DOI: [10.5937/ekonsig2301053D](https://doi.org/10.5937/ekonsig2301053D)
11. Dašić, D. (2023) Application of delphi method in sports. *Sport, mediji i biznis*-Vol. 9, no 1, 59-71. <https://doi.org/10.58984/smb2301059d>
12. Dašić, G. (2023). Digital transformation in the sports industry. *Sporticopedia - SMB*, 1(1), 309-318. <https://doi.org/10.58984/smbic2301309d>
13. Pavlović, M., Đurić, D., & Milunović, M. (2024). Sustainable development and importance of the gym in society. *Sporticopedia - SMB*, 2(1), 99-112. <https://doi.org/10.58984/smbic240201099>

14. Mihic, S., Dašić, D., Bogdanova, M (2023) Promotion of sports and fitness through health in Serbia *sporticopedia - SMB* 2023, 239 - 250.- DOI: <https://doi.org/10.58984/smbic2301239m>
15. Mašić, Z., & Begović, M. (2023). Criteria for the classification of safety in sports. *Sporticopedia - SMB*, 1(1), 265-272. <https://doi.org/10.58984/smbic2301265m>
16. Mašić, Z., & Mihajlović, M. (2024). Preserving the health of athletes - a strategic objective of the sports and business functions of sports. *Sporticopedia - SMB*, 2(1), 337-346. <https://doi.org/10.58984/smbic240201337m>
17. Ratković, M., Dašić, D. (2018), *Marketing u sportu*, Visoka škola modernog biznisa, Sven, Niš
18. Stanković, M., Dašić, D. (2023) The stone of the iron road - a forgotten legacy, *Kultura polisa*, Vol 20, no 2. 266-285, . <https://doi.org/10.51738/Kpolisa2023.20.2r.266sd>
19. Stanković, M., Charalambides, Y., & Misić, V. (2023). Sports stadiums and modern infrastructure. *Sporticopedia - SMB*, 1(1), 285-297. <https://doi.org/10.58984/smbic2301285s>
20. Vuković, M., Urošević, S., & Dašić, D. (2023). Threats to objectivity in the social science research. *Sport, media and business*, 9(2), 143–158. <https://doi.org/10.58984/smb2302143v>
21. Vitković, B. (2024). The impact of engaging in sports as a hobby on professional career development. *Sporticopedia - SMB*, 2(1), 155-170. <https://doi.org/10.58984/smbic240201155>
22. Zolak, V. (2024). The role of the media in creating the image of a tourist destination. *Sport, media and business*, 10(1), 25-44. <https://doi.org/10.58984/smb2401025z>
23. Jović, R., Vitković, B., & Nešić, A. (2024). The intersection of science and policy in sports safety. *Sport, media and business*, 10(1), 105-120. <https://doi.org/10.58984/smb2401105j>
24. Vlajković, M. (2023). The role of public relations in the organization of sports events . *Sport, media and business*, 9(2), 159-168. <https://doi.org/10.58984/smb2302159v>
25. Ličen, S. (2023). Sport, media and business in southeast Europe in the 21st century: recommendations for professionals and scholars. *Sporticopedia - SMB*, 1(1), 23-35. <https://doi.org/10.58984/smbic2301023l>

REVIEW OF THE THEMATIC COLLECTION "SECURITY CHALLENGES OF MODERN SOCIETY: DILEMMAS AND IMPLICATIONS"

Abstract: The thematic collection *"Security Challenges of Modern Society: Dilemmas and Implications"* offers a comprehensive overview of key security challenges facing contemporary society through an analysis of global, technological, social, and economic issues. Organized into five thematic sections, the contributors examine the multidisciplinary aspects of security, addressing current problems and potential solutions. The editor of the monograph is Prof. Dr. Dejan Dašić, and the publishers are the Faculty of Law, Security, and Management "Konstantin Veliki," Niš; Union - Nikola Tesla University, Belgrade; and the Independent University of Banja Luka, Faculty of Security and Protection. The collection was published in 2022.

Keywords: Security, Marketing Activities, Sports Industry, Stability, Risk Management.